

KIỂM TRA BÀI CŨ

**KHÁI QUÁT
AN TRỤ TÂM
HÀNG PHỤC TÂM**

KIỂM TRA BÀI CŨ

1

Căn cứ vào bài đã học kỳ trước. Hãy nêu khái quát về an trụ tâm và hàng phục tâm?

①

KHÁI QUÁT VỀ AN TRỤ TÂM – HÀNG PHỤC TÂM

1

XÁC ĐỊNH

- * Hàng phục tâm nào? → Hàng phục tâm vọng tưởng.
- * An trụ tâm nào? → An trụ (sống thẳng bằng) tâm chơn.

2

AN TRỤ TÂM

- CHÂN TRỤ là KHÔNG TRỤ CÁC TƯỞNG để TRỞ VỀ TỰ TÁNH VÔ TRỤ.
- VÔ TRỤ, tức KHÔNG CHỖ TRỤ, sẽ KHÔNG BIẾN ĐỔI, mới thật là AN TRỤ TÂM.

3

HÀNG PHỤC TÂM

- Hàng phục tâm: Là hàng phục tâm vọng động sanh diệt (vọng tưởng): Sẽ nói rõ ở đoạn sau.

KIỂM TRA BÀI CŨ

* Phật dạy:

“Kẻ thiện nam, người thiện nữ phát tâm Vô thượng chánh đẳng chánh giác, nên như thế mà trụ, như thế mà hàng phục tâm mình”.

2

**Chữ “Như thị” trên tỳ trụ trung có mấy nghĩa?
Chứng minh tất cả các nghĩa ấy cuối cùng đều quy về một.**

②

NGHĨA “NHƯ THỊ”

1

CÁC NGHĨA “NHƯ THỊ”

- 1) **NHƯ THỊ:** Là thấy đúng như thật, vượt thoát năng và sở → Tâm – cảnh nhất như.
- 2) **NHƯ THỊ:** Cũng có nghĩa là **PHÁP VÔ TƯỚNG NHƯ THẬT** đức Phật đã hiện bày từ đầu bài kinh, chưa nói lời nào.
- 3) **Nếu theo Kinh văn, NHƯ THỊ:** Là những điều Phật sắp nói dưới đây để hàng phục, an trụ.

2

“NHƯ THỊ” CUỐI CÙNG CHỈ “NHƯ THỊ”

- 1) **Như thị:** Là thấy biết vượt năng sở, đúng như thật, như như: Cây gậy là cây gậy.
- 2) **Như thị:** Thấy thẳng ngay hình ảnh đức Phật đã hiện bày từ đầu bài kinh, chưa nói lời nào.
- Nếu thấy biết như thị → Đức Phật thị hiện và cảnh hiện nay không khác. → **Nghĩa 1 = nghĩa 2.**
- 3) **Như thị:** Là y theo những điều đức Phật sắp nói dưới đây để hàng phục, an trụ.
* Nếu hàng phục và an trụ thành tựu rồi → Sẽ đạt đến Tánh Thể Kim Cang → Thì cũng **THẤY BIẾT NHƯ THỊ.** → **Nghĩa 3 này = Nghĩa 1 = Nghĩa 2.**
→ Dù hiểu theo nghĩa nào → Cuối cùng cũng phải thấy biết **NHƯ THỊ** → **BỒI: NHƯ THỊ chỉ là NHƯ THỊ.**

TOÁT YẾU
KIM CANG BÁT NHÃ
AN TRỤ TÂM
HÀNG PHỤC TÂM

CHÁNH VĂN

Đức Phật bảo Tu Bồ Đề: Các vị Bồ Tát lớn nên như vậy mà hàng phục tâm mình: Có tất cả những loài chúng sanh nào, hoặc sanh từ trứng, hoặc sanh từ bào thai, hoặc sanh từ ẩm ướt, hoặc sanh từ biến hóa, hoặc có sắc, hoặc không sắc, hoặc có tướng, hoặc không tướng, hoặc chẳng phải có tướng chẳng phải không tướng, ta đều đưa vào Vô dư Niết bàn mà diệt độ cho chúng. Như thế, diệt độ vô lượng, vô số, vô biên chúng sanh, mà thật không có chúng sanh được diệt độ. Tại sao? Này Tu Bồ Đề! Nếu Bồ Tát có tướng Ngã, tướng Nhân, tướng Chúng sanh, tướng Thọ giả, tức chẳng phải Bồ Tát.

PHẬT DẠY HÀNG PHỤC TÂM

- **Bồ Tát:** Giác hữu tình: *Bậc giác ngộ* ⇔ Trong đây, cũng ngầm chỉ cho **GIÁC TÁNH**.
- **Phật dạy hàng phục tâm bằng cách nào?**

“Đưa tất cả chúng sanh tâm vào Vô dư Niết bàn (chỗ vô sanh, không còn sanh khởi để) mà diệt độ cho chúng. (Cứ) Như thế, diệt độ vô lượng, vô số, vô biên chúng sanh, mà thật không có chúng sanh được diệt độ”.

* Chín loài chúng sanh bên ngoài.

- 1** Loài sanh từ trứng: gà, chim...
- 2** Sanh từ bào thai: Trâu, bò...
- 3** Sanh từ ẩm ướt: Dòi dưa mắm...
- 4** Sanh từ biến hóa: Cá lòng tong nơi nước đọng (cá ma).
- 5** Loài có sắc: Các vị cõi Trời Sắc giới.
- 6** Loài không sắc: Chỉ chung các vị cõi Trời Vô Sắc giới.
- 7** Loài có tướng: Một phần trong cõi Trời Vô Sắc giới.
- 8** Loài không tướng: Cõi Trời Vô Tướng.
- 9** Chẳng phải có tướng chẳng phải không tướng: Cõi Trời Phi Tướng, Phi Phi Tướng.

* Chín loài chúng sanh tâm.*** Chúng sanh:** Là niệm tưởng.*** Điều kiện sinh ra:** Là trạng thái tâm thức.

- 1) **Loài sanh từ trứng:** Một niệm mơ tưởng thì vào noãn sanh. *Bởi vì kinh Lăng Nghiêm gọi noãn sanh là do tưởng mà đến.*
- 2) **Sanh từ bào thai:** Một niệm khởi dục tình là vào thai sanh.
- 3) **Sanh từ ẩm ướt:** Một niệm ái luyến là vào thấp sanh – ẩm ướt.
- 4) **Từ biến hóa:** Một niệm chột biến đổi là vào hoá sanh. *Bất thân, bỗng dưng muốn chán.*
- 5) **Loài có sắc:** Một niệm khởi quán là vào cõi sắc, có sắc.
- 6) **Loài không sắc:** Một niệm lờ mờ là vô sắc.
- 7) **Loài có tướng:** Một niệm duyên với cảnh là vào có tướng.
- 8) **Loài không tướng:** Một niệm ngu ngơ là vào vô tướng.
- 9) **Chẳng phải có tướng chẳng phải không tướng:** (Cõi Trời Phi Tướng, Phi Phi Tướng): Một niệm mà thâm thâm phân biệt ở bên trong là phi phi tướng.

→ 9 loài chúng sanh: Chỉ cho tất cả vọng tưởng được biến hóa dưới nhiều dạng khác nhau.

→ Hàng phục: Vừa khởi → Liên độ vào chỗ vô sanh.

* Độ vào Vô dư y Niết-bàn (Vô sanh).

- ❖ **Xác định VÔ SANH:** - Trước khi niệm khởi → Chỗ ấy vô sanh.
 - Đang khi có niệm → Tánh này không thiếu vắng (chỉ bỏ sót).
 - Khéo hàng phục → Bật niệm → Trở lại THỂ VÔ SANH.
- ❖ **Hàng phục chúng sanh (tâm), độ vào Vô dư y Niết-bàn (vô sanh) như thế nào?**

2.1. NHẬN THẲNG TỰ TÁNH VÔ SANH

- Khéo nhận và sống thẳng ngay chỗ niệm chưa khởi → Tất cả chúng sanh đều đã độ xong.
- Khéo hay ra, ngay khi có niệm tưởng, tánh vô sanh này không thiếu vắng.

2.2. KHÉO HÀNG PHỤC

- Xác định vọng niệm huyễn hóa, không thật.
- Chỉ lặng tâm, tỉnh sáng. Không theo niệm. Không can thiệp trên niệm. ⇔ Theo thời gian:
- Công phu thuần thực, đặc lực, sức giác đủ lớn → Bất ngờ tánh này bùng vỡ.

TÓM LẠI

- Chín loài chúng sanh là chỉ cho tất cả trạng thái tâm sanh diệt của chúng ta.
- Tụ trung ít nhất có 3 dạng:
  - **Phần nổi:** *Các niệm lự khởi lên.*
  - **Phần chìm:** *Niệm lự miên man, không rõ ràng.*
  - **Gần như không thấy có tướng của niệm:** *Không có tướng niệm, chỉ là cảm giác.*
- **HÀNG PHỤC TÂM:**
  - Là Hàng phục chín loài chúng sanh, độ vào Vô dư y Niết-bàn.

Như thế, diệt độ vô lượng, vô số, vô biên chúng sanh, mà thật không có chúng sanh được diệt độ. Tại sao? Nay Tu Bồ Đề! Nếu Bồ Tát có tướng Ngã, tướng Nhân, tướng Chúng sanh, tướng Thọ giả, tức chẳng phải Bồ Tát.

TỨ TƯỚNG

❖ NGHĨA THÔ BÊN NGOÀI:

- 1) **NGÃ:** Thấy thân mình thật có, MÌNH LÀ NGƯỜI ĐỘ CHÚNG SANH.
- 2) **NHÂN:** Thấy có NGƯỜI KHÁC được MÌNH ĐỘ CHO là thật.
- 3) **CHÚNG SANH:** Thấy thật có nhiều loài sai biệt, nhiều căn cơ chúng sanh. Tức là thấy mỗi tướng sai biệt là thật.
- 4) **THỌ GIẢ (thọ mạng):** Chấp chúng sanh ai cũng có mạng sống thật, cho nên hễ ai đặng đến mạng sống này thì sân hận.

* NGHĨA ĐÚNG VỚI TINH THẦN KINH KIM CANG:

- 1) **NGÃ:** Trong tâm niệm vừa khởi niệm độ (TA ĐỘ).
- 2) **NHÂN:** Thấy có NIỆM để ĐỐI TRỊ.
- 3) **CHÚNG SANH:** Thấy có vọng tướng nhiều vô số.
- 4) **THỌ GIẢ (thọ mạng):** Niệm này nối tiếp niệm kia liên tục không dứt.

KHÔNG TỨ TƯỚNG

- Bốn tướng thô và tế bắt đầu từ một tướng ngã (khi mình vừa khởi niệm).
- Do **BẢN NGÃ** này che lấp tánh sáng Bát-nhã (đang sẵn trên mọi oai nghi, sinh hoạt).
- Lúc này, tánh giác bị che khuất → Nên chẳng phải Bồ Tát.

❖ TÓM LẠI:

- **Bồ Tát (Giác) → Thì không có bốn tướng.**
- Tức là khi giác sáng, tâm cảnh không 2, thấy biết vượt năng sở → Tất cả tướng liền bật.
- *“Diệt độ vô lượng, vô số, vô biên chúng sanh, mà thật không có chúng sanh được diệt độ”.*
- **Khéo tu tập, sạch (không) bốn tướng → Tự tánh Giác sáng hiện tiền ⇔ Là Bồ Tát.**
- *“Có tất cả những loài chúng sanh nào, đều đưa vào Vô dư Niết bàn mà diệt độ cho chúng”.*

* Tóm kết HÀNG PHỤC TÂM.**Tổ Lâm Tế**

“Nếu vọng niệm khởi lên chớ cho nó tiếp tục, còn nếu nó chưa khởi lên thì đừng cho nó khởi, như vậy cũng hơn quý vị mười năm đi hành cước”.

Ngài Nam Nhạc

“Đặt tâm nếu không thì mặt trời trí tuệ tự chiếu”.

- ĐÓ LÀ YẾU CHỈ HÀNG PHỤC = ĐỘ TẮT CẢ CHÚNG SANH VÀO NIẾT - BÀN.
- DỤNG CÔNG MÀ KHÔNG THẤY CÓ TƯỚNG DỤNG CÔNG = KHÔNG THẤY CÓ CHÚNG SANH ĐƯỢC DIỆT ĐỘ ⇔ Đó cũng là LÌA BỐN TƯỞNG.
- Ngay từng tâm niệm khéo soi lại, quay về, sống trở lại, không lăng xăng lộn xộn,
- Ngay đó yên lăng, chỉ sống với trí Bát-nhã ấy, đó là biết khéo HÀNG PHỤC.